

Sociální dávky pro osoby se zdravotním postižením v roce 2014

Každoročně dochází počátkem roku ke změnám legislativy. Často se tyto změny týkají i sociálních dávek. Cílem tohoto článku je usnadnit čtenářům orientaci v problematice sociálních dávek pro osoby se zdravotním postižením v roce 2014.

Příspěvek na péči

- Dávka náleží osobám starším jednoho roku, kterým jejich dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav znemožňuje samostatné zvládnání základních životních potřeb, a proto potřebují pomoc dalších osob.
- U této dávky došlo pouze k minimálním změnám, **nově je upraveno, že pro nárok na dávku je nutné doložit, že osoba trvale žije v České republice.**
- Podle rozsahu nezvládaných základních životních potřeb jsou stanoveny čtyři stupně závislosti a tomu odpovídající měsíční výše příspěvku:

I. stupeň (lehká závislost)	800 Kč (nad 18 let)	3 000 Kč (do 18 let)
II. stupeň (středně těžká závislost)	4 000 Kč (nad 18 let)	6 000 Kč (do 18 let)
III. stupeň (těžká závislost)	8 000 Kč (nad 18 let)	9 000 Kč (do 18 let)
IV. stupeň (úplná závislost)	12 000 Kč (nad 18 let)	12 000 Kč (do 18 let)
- Výši příspěvku lze zvýšit o 2 000 Kč měsíčně v případě nízkopříjmových rodin s dětmi a u dětí s přiznaným III. nebo IV. stupněm závislosti ve věku od 4 do 7 let.
- O příspěvek na péči se žádá písemně na pobočkách úřadu práce. Následuje provedení sociálního šetření v přirozeném sociálním prostředí žadatele (zjišťuje se schopnost samostatného života v tomto prostředí) a posouzení zdravotního stavu lékařskou posudkovou službou OSSZ (hodnotí se schopnost žadatele zvládat základní životní potřeby, jimiž jsou: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost).
- Právní předpisy:
 - a) zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
 - b) vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Příspěvek na mobilitu

- **Od ledna 2014 dávka náleží osobám starším jednoho roku, které disponují průkazem osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P přiznaném po 1. 1. 2014,** v kalendářním měsíci se opakovaně dopravují za úhradu a nejsou jim poskytovány zákonem vyjmenované pobytové sociální služby (v případech hodných zvláštního zřetele lze u pobytových sociálních služeb učinit výjimku). **Oproti dřívější právní úpravě odpadá sociální šetření u žadatele.**
- Příspěvek na mobilitu přiznaný podle dřívějších právních předpisů bude vyplácen po dobu, uvedenou v rozhodnutí o jeho přiznání, nejdéle však do 31. 12. 2015.
- Výše dávky činí 400 Kč měsíčně. Je možné volit mezi měsíční a čtvrtletní výplatou.
- Právní předpisy:
 - a) Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - b) Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením ve znění pozdějších předpisů

Příspěvek na zvláštní pomůcku

- Příspěvek je určen osobám s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, těžkým sluchovým postižením nebo těžkým zrakovým postižením. Je-li pomůckou motorové vozidlo nebo speciální zádržní systém, poskytuje se příspěvek osobám s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardací.
- Okruh zdravotních postižení odůvodňujících přiznání příspěvku a zároveň zdravotní stavy vylučující jeho přiznání jsou uvedeny v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. **U příspěvku na pořízení motorového vozidla je od ledna 2014 rozšířen okruh oprávněných o osoby s amputovanou nohou nad kolenem.**
- Obecně je podmínkou pro přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku skutečnost, že pomůcka osobě umožňuje/usnadňuje sebeobsluhu, pracovní uplatnění, přípravu na budoucí povolání, získávání informací, vzdělávání anebo styk s okolím. Žadatel musí být schopen pomůcku používat. Příspěvek se neposkytuje na pomůcky hrazené z veřejného zdravotního pojištění nebo zapůjčené zdravotní pojišťovnou. V případě motorového vozidla je podmínkou, aby se žadatel opakovaně v měsíci dopravoval, buď je schopen sám motorové vozidlo řídit, nebo je schopen být ve vozidle převážen.
- Věkové hranice pro nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku:
 - a) 3 roky – motorové vozidlo, schodolez, stropní zvedací systém, schodišťová plošina, schodišťová sedačka, úprava bytu.
 - b) 15 let – vodící pes.
 - c) 1 rok – všechny ostatní pomůcky.
- Seznam druhů a typů pomůcek je uveden ve vyhlášce č. 388/2011 Sb., v aktuálním znění. Příspěvek je možné poskytnout i na pomůcku neuvedenou v této vyhlášce, pokud bude tuto pomůcku možné považovat za srovnatelnou s některou z pomůcek uvedených ve vyhlášce.
- Výše příspěvku na zvláštní pomůcku se liší podle toho, zda jde o pomůcku v ceně do 24 000 Kč nebo vyšší, případně zda se jedná o příspěvek na pořízení motorového vozidla.
- V případě příspěvku na pořízení motorového vozidla se výše příspěvku stanoví podle četnosti a důvodu dopravy žadatele, výše příjmů žadatele a osob s ním společně posuzovaných a s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům. Maximálně činí 200 000 Kč.
- U příspěvku na ostatní pomůcky se stanovuje 10 % spoluúčast žadatele, minimálně 1 000 Kč. U pomůcek v ceně nižší než 24 000 Kč se zkoumá příjem osoby vždy, u pomůcek v ceně vyšší než 24 000 Kč se příjem zkoumá pouze v případě, že žadatel požádá o stanovení nižší než 10 % spoluúčasti. Maximální výše příspěvku činí u většiny pomůcek 350 000 Kč, u schodišťové plošiny 400 000 Kč. V pěti po sobě jdoucích letech lze celkově poskytnout příspěvky na zvláštní pomůcku maximálně ve výši 800 000 Kč, resp. 850 000 Kč (byla-li pořízena schodišťová plošina).
- Je-li příspěvek na zvláštní pomůcku přiznán, vztahují se na jeho příjemce také povinnosti. Zejména povinnost použít celý příspěvek na pořízení pomůcky, vlastnit ji a používat. Tyto povinnosti musí být plněny u většiny pomůcek po dobu pěti let, u motorového vozidla deset let. Pokud nejsou uvedené povinnosti plněny, je příjemce příspěvku povinen jej vrátit (celý nebo jeho poměrnou část).
- Právní předpisy:
 - a) Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - b) Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením ve znění pozdějších předpisů

Průkaz osoby se zdravotním postižením

- Při splnění zákonem stanovených podmínek náleží osobám se zdravotním postižením jeden ze tří typů průkazů: TP, ZTP nebo ZTP/P, které jsou odstupňovány podle závažnosti zdravotního postižení. Průkaz poskytuje svým držitelům řadu výhod např. v dopravě, úlevách na daních a správních poplatcích. Průkazy ZTP a ZTP/P opravňují též k vystavení parkovacího průkazu označující vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou.
- Nárok na průkaz má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu omezujícím pohyblivost nebo orientaci (týká se i osob s poruchou autistického spektra).
- **Pro určení nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením se provádí posouzení zdravotního stavu žadatele, které provádí lékařská posudková služba OSSZ.** Podle výsledku posouzení zdravotního stavu se rozhoduje o typu průkazu (TP, ZTP nebo ZTP/P). **Oproti dřívější právní úpravě odpadá sociální šetření u žadatele.**
- Platnost průkazu osoby se zdravotním postižením se stanoví u osob mladších 18 let nejvýše na pět let, u osob starších 18 let nejvýše na 10 let.
- Starší typy průkazů (tzv. průkazy mimořádných výhod vydávané do roku 2011) jsou platné do data uvedeného na jejich zadní straně nejdéle však do 31. 12. 2015 (týká se průkazů, které mají platnost trvale).
- V současné době **probíhá výměna tzv. sKaret**, jejichž platnost definitivně skončí k 30. 4. 2014, a dříve vydaných dočasných průkazů osob se zdravotním postižením za nové. Pamatujte prosím na to, že **pokud obdržíte nový průkaz osoby se zdravotním postižením, jehož platnost se neshoduje s platností Vašeho parkovacího průkazu, je potřeba vyměnit i parkovací průkaz**, aby se platnost obou dokladů shodovala. Výměnu parkovacích průkazů zajišťují obecní úřady s rozšířenou působností, pro obyvatele Dačicka ji zajišťuje Městský úřad Dačice, odbor sociálních věcí.
- Právní předpisy:
 - a) Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 - b) Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením ve znění pozdějších předpisů
 - c) Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

Obecně k dávkám pro osoby se zdravotním postižením

V tomto článku jsou uvedeny pouze základní informace pro snadnější orientaci ve změnách platných od 1. 1. 2014. Podrobnější informace k těmto dávkám naleznete v příslušných právních předpisech, na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí ČR – www.mpsv.cz nebo www.portal.mpsv.cz, osobně se můžete obrátit na pracovníky nejbližšího kontaktního pracoviště úřadu práce, případně na jiné organizace poskytující sociální poradenství.

O dávkách pro osoby se zdravotním postižením rozhodují a vyplácí je krajské pobočky úřadu práce, žádosti se podávají na předepsaných formulářích, které lze získat na pracovištích ÚP nebo na internetových stránkách <https://formulare.mpsv.cz/oksluzby/cs/welcome/index.jsp>.

Protože sociální dávky se netýkají pouze osob se zdravotním postižením, v dalších vydáních Dačického Zpravodaje se dočtete o změnách v dávkách státní sociální podpory a dávkách pomoci v hmotné nouzi.

Mgr. Irena Vašíčková
sociální pracovnice